

ARTUR TASZAKOWSKI^{1,4}, MIŁOSZ MORAWSKI^{1,2}, HENRYK SZOLTYS³, WOJCIECH T. SZCZEPAŃSKI¹

Materiały do znajomości stonkowatych (Coleoptera: Chrysomelidae) Beskidu Wschodniego

<http://doi.org/10.5281/zenodo.1065932>

¹ Uniwersytet Śląski, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Katedra Zoologii, ul. Bankowa 9, 40-007 Katowice,

² Studenckie Koło Naukowe Zoologów „Faunatycy”

³ ul. Park 9, 42-690 Brynek

⁴ e-mail: artur.taszakowski@us.edu.pl

Abstract: The paper presents new data about distribution of the family Chrysomelidae in the Eastern Beskid Mountains. The study was carried out between 2004–2016 in the area of southwestern part of Eastern Beskid Mountains. The list of 112 species of leaf beetle is presented, including those rarely collected in Poland. Four species are recorded for the first time in this zoogeographical region: *Neocrepidodera brevicollis*, *Cryptocephalus decemmaculatus*, *Cryptocephalus octopunctatus*, and *Luperus viridipennis*.

Key words: faunistics, new data, leaf beetle, Eastern Beskid Mountains, Poland.

WSTĘP

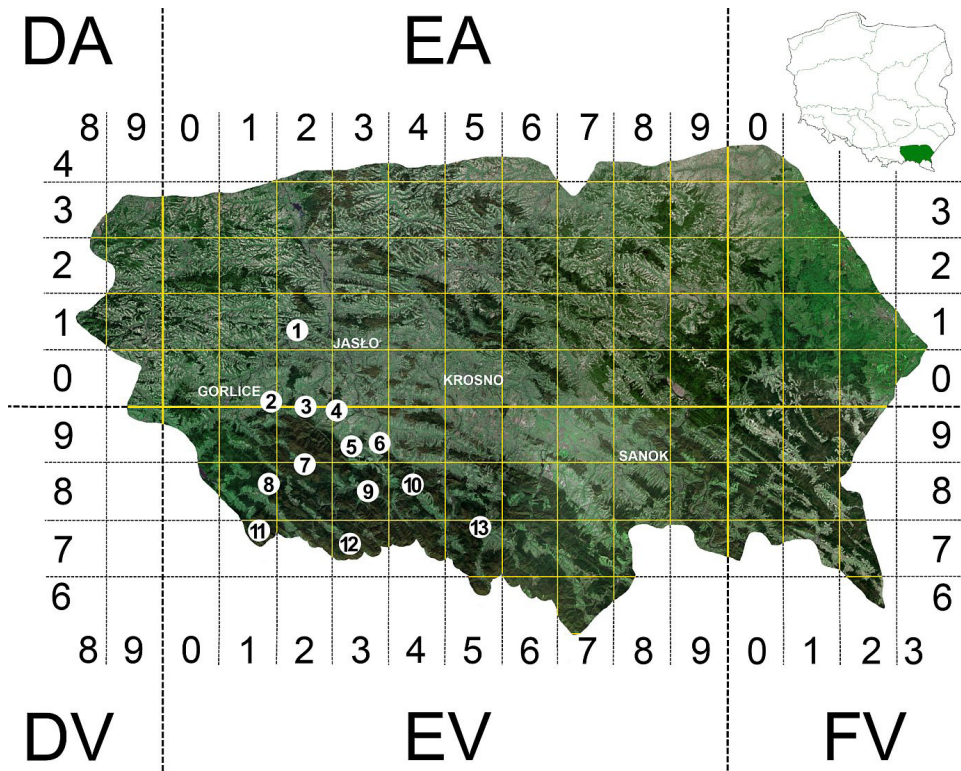
Stonkowate (Chrysomelidae) są bardzo liczną rodziną chrząszczy, obecnie opisano ok. 37 tys. gatunków – najwięcej w obszarach klimatu tropikalnego i subtropikalnego. Około 1340 gatunków występuje w Europie (WĄSOWSKA 2004), a 486 z nich posiada niekwestionowane stanowiska na terenie Polski (BOROWIEC *et al.* 2011). W entomofaunie Polski stonkowate należą do grup opracowanych stosunkowo dobrze (WARCHAŁOWSKI 1985).

Obecnie fauna podlega dynamicznym zmianom na skutek różnorodnych czynników, zarówno naturalnych migracji, będących wynikiem choćby zmian klimatycznych, jak i antropogenicznych zmian środowiska, zawleczeń itp., co stanowi przesłankę do prowadzenia badań faunistycznych (TASZAKOWSKI *et al.* 2017). Chrząszcze Beskidu Wschodniego są w ostatnim czasie przedmiotem intensywnych badań faunistycznych (KARPIŃSKI *et al.* 2015, SZCZEPAŃSKI *et al.* 2015b, c, d 2016, TASZAKOWSKI *et al.* 2017, KASZYCA & TASZAKOWSKI 2017). Niniejsza praca ma na celu uzupełnienie informacji o Chrysomelidae tego regionu zoogeograficznego.

TEREN BADAŃ

Obszar badań położony jest w południowo-zachodniej części regionu zoogeograficznego Beskid Wschodni (BURAKOWSKI *et al.* 1973), na terenie trzech mezoregionów fizycznogeograficznych: Beskid Niski, Pogórze Jasielskie i Pogórze Ciężkowickie (KONDRACKI 2013). Obszar ten stanowi bardzo interesującą część kraju, głównie ze względu na obecność niskich pasm górskich oraz przełęczy, które umożliwiają migracje ciepłolubnych gatunków z Wyżyny Ondawskiej i Kotliny Panońskiej do Polski (MAZUR 2001, TASZAKOWSKI 2012, TASZAKOWSKI & KOLAK 2015, TASZAKOWSKI *et al.* 2017).

Materiał był zbierany na następujących stanowiskach: Bartne [EV28, EV29], Bednarka [EA20, EV29], Blechnarka [EV17], Chyrowa [EV48], Dobrynia [EV39], Gładyszów [EV18], Jaślika [EV57], Kremplna [EV38], Libusza [EA10], Lipinki [EA20], Lisów [EA21], Małastów [EV18], Mrukowa [EV39], Nowy Żmigród [EV39], Ożenna [EV37], Rozdziele [EV19], Wola Dębowiecka [EA30], Wójtowa [EA20] oraz Wysowa-Zdrój [EV17] (Ryc. 1).

Ryc. 1. Stanowiska badawcze: 1 – Lisów, 2 – Libusza, Lipinki, Rozdziele, Wójtowa, 3 – Bednarka, 4 – Dobrynia, Wola Dębowiecka, 5 – Mrukowa, 6 – Nowy Żmigród, 7 – Bartne, 8 – Gładyszów, Małastów, 9 – Kremplna, 10 – Chyrowa, 11 – Blechnarka, Wysowa-Zdrój, 12 – Ożenna, 13 – Jaślika.

Fig. 1. The research plots: 1 – Lisów, 2 – Libusza, Lipinki, Rozdziele, Wójtowa, 3 – Bednarka, 4 – Dobrynia, Wola Dębowiecka, 5 – Mrukowa, 6 – Nowy Żmigród, 7 – Bartne, 8 – Gładyszów, Małastów, 9 – Kremplna, 10 – Chyrowa, 11 – Blechnarka, Wysowa-Zdrój, 12 – Ożenna, 13 – Jaślika.

MATERIAŁ I METODY

Intensywne badania nad chrząszczami były prowadzone w latach 2010–2016, jednakże wykorzystano także pojedyncze rekordy pochodzące z lat wcześniejszych. W czasie zbioru materiału zastosowano następujące metody: czerpakowanie standardowym czerpakiem entomologicznym, otrząsanie na parasol entomologiczny, „na upatrzonego”, ekranowa pułapka świetlna oraz przesiewanie ściółki za pomocą sita entomologicznego. Podczas badań terenowych penetrowano różnorodne środowiska – lasy (grąd, buczyna karpacka, olszynka karpacka), zadrzewienia, zarośla okrajkowe, zarośla nadrzeczne, łąki, tereny subkserotermiczne, a także tereny antropogeniczne i środowiska synantropijne.

Materiał został częściowo zebrany podczas badań terenowych Koła Naukowego Zoologów „Faunatycy” działającego przy Katedrze Zoologii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego. Okazy dowodowe znajdują się w kolekcji entomologicznej Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, oraz w kolekcjach autorów.

W czasie oznaczania owadów posłużono się kluczami do oznaczania autorstwa WARCHAŁOWSKIEGO (1971, 1973, 1978).

Wykaz gatunków podano według nazewnictwa przyjętego za katalogiem chrząszczy Palearktyki (LÖBL & SMETANA 2010). Kolejność podrodzin oraz gatunków w ich obrębie jest alfabetyczna. Gatunki nowe dla Beskidu Wschodniego zostały oznaczone „*”.

WYKAZ GATUNKÓW

Alticinae NEWMAN, 1835

1. *Altica helianthemi* (ALLARD, 1859)

Bednarka [EA20]: grąd, 16.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17]: łąka śródleśna, 23.07.2010, 1 ex.

Gatunek rozprzestrzeniony głównie w środkowej i południowej Europie, na wschód docierający do Kaukazu (GRUEV & DÖBERL 2005). W środkowej Europie postrzegany jako gatunek o południowym typie rozmieszczenia (SCHMITT & RÖNN 2011). W granicach Polski jest rzadko spotykany. Dotychczas podawany był z 7 południowych krain, przy czym większość to stanowiska z początku XX wieku. Z Beskidu Wschodniego wykazany przez TRELLE (1930) z okolic Przemysła. Larwy tego gatunku rozwijają się w krwiściągu lekarskim *Sanguisorba officinalis* L. (WARCHAŁOWSKI 1978).

2. *Altica oleracea* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], światło, 08.08.2013, 1 ex.; Lisów [EA21], łąka, 15.08.2014, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 23.05.2011, 1 ex.

3. *Altica quercetorum* FOU DRAS, 1860

Lipinki [EA20], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.

4. *Aphthona venustula* FOU DRAS, 1860

Wysowa-Zdrój [EV17], skraj jeziora, 30.04.2014, 5 exx.; 01.05.2014, 5 exx.; zarośla, 01.05.2014, 1 ex.; łąka, 01.05.2014, 1 ex.

5. *Batophila rubi* (PAYKULL, 1790)

Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 01.05.2014, 1 ex.

6. *Chaetocnema hortensis* (GEOFFROY, 1785)

Libusza [EA10], drewnutnia, 13.08.2014, 1 ex.

7. *Crepidodera aurata* (MARSHAM, 1802)

Libusza [EA10], 2007, 1 ex.; 10.08.2010, 1 ex.; zarośla okrajkowe, otrząsanie, 19.04.2014, 2 exx.; zadrzewienie, 22.03.2014, 1 ex., 02.03.2014, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 2 exx.; zarośla, 30.04.2013, 1 ex.; łąka, 10.06.2013, 1 ex.; Rozdziele [EV19], zarośla, 01.05.2013, 1 ex.; Wola Dębowiecka [EA20], zadrzewienie, 18.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 01.05.2014, 1 ex.; zarośla okrajkowe, 18.05.2013, 1 ex.; zarośla okrajkowe, 01.05.2014, 1 ex.; zarośla, 04.05.2014, 5 exx.; 13.06.2011, 1 ex.; skraj jeziora, 30.04.2014, 1 ex.; 01.05.2014, 1 ex.

8. *Crepidodera aurea* (GEOFFROY, 1785)

Dobrynia [EV39], zarośla subserotermiczne, 10.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla, 10.06.2013, 1 ex.; 12.06.2013, 1 ex.; 15.05.2013, 1 ex.; 30.04.2013 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 17.05.2014, 1 ex.; łąka, 02.05.2014, 1 ex.

9. *Crepidodera fulvicornis* (FABRICIUS, 1792)

Chyrowa [EV48], zarośla okrajkowe, 10.08.2013, 1 ex.

10. *Longitarsus luridus* (SCOPOLI, 1763)

Chyrowa [EV48], zarośla okrajkowe, 10.08.2013, 1 ex.

11. *Longitarsus melanocephalus* (DE GEER, 1775)

Libusza [EA10], łąka, 21.04.2014, 1 ex.; 21.03.2014, 1 ex.; zarośla, 30.04.2013, 1 ex.

12. *Longitarsus nasturtii* (FABRICIUS, 1792)

Libusza [EA10], łąka, 21.03.2014, 1 ex.

13. *Longitarsus pulmonariae* WEISE, 1893

Libusza [EA10], łąka, 12.06.2014, 1 ex.

14. *Lythraria salicariae* (PAYKULL, 1800)

Rozdziele [EV19], zarośla, 01.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 01.05.2013, 1 ex.; łąka, 30.04.2014, 1 ex.

15. *Neocrepidodera brevicollis* (J. DANIEL, 1904)*

Bednarka [EV29], skraj buczyny, 29.07.2014, 1 ex.

Gatunek do niedawna znany tylko z Alp i Apeninów (BURAKOWSKI *et al.* 1991). Obecnie podawany z kilkunastu, głównie środkowoeuropejskich krajów (BASELGA & NOVOA 2005, LÖBL & SMETANA 2010). Z Polski gatunek po raz pierwszy wykazany przez BOROWCA (1988) z Białowieży, później potwierdzony jedynie na Podlasiu (ŚCIBOR 2010). Gatunek nowy dla

Beskidu Wschodniego. Biologia gatunku nieznaną, jednakże przedstawiciele tego rodzaju preferują rośliny należące do rodziny astrowatych Asteraceae i wiechlinowatych Poaceae (DOGUET 1994). ČIŽEK i DOGUET (2008) wskazują na to iż gatunek ten może być związany z torfowiskami.

16. *Neocrepidodera femorata* (GYLLENHAL, 1813)

Bednarka [EA20], grąd, 16.05.2013, 1 ex.; 23.05.2014, 2 exx. Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 23.05.2011, 2 exx.

17. *Neocrepidodera ferruginea* (SCOPOLI, 1763)

Libusza [EA10], łąka, 28.07.2014, 1 ex.; zarośla, 12.06.2014, 1 ex.

18. *Neocrepidodera transversa* (MARSHAM, 1802)

Krempna [EV38], zarośla okrajkowe, 11.08.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla, 12.06.2014, 2 exx.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla nadrzeczne, 05.07.2010, 1 ex.

19. *Phyllotreta armoraciae* (KOCH, 1803)

Libusza [EA10], 04.08.2009, 1 ex.; łąka, 28.07.2014, 1 ex.; 29.04.2013, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 2 exx.; zarośla, 10.06.2013, 1 ex.; 30.08.2012, 1 ex.; 30.04.2013, 1 ex.; Rozdziele [EV19], łąka, 01.05.2013, 1 ex.

20. *Phyllotreta atra* (FABRICIUS, 1775)

Rozdziele [EV19], zarośla, 01.05.2013, 2 exx.

21. *Phyllotreta nemorum* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.

22. *Psylliodes affinis* (PAYKULL, 1799)

Libusza [EA10], zarośla, 10.06.2013, 1 ex.

23. *Psylliodes napi* (PAYKULL, 1799)

Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 04.05.2014, 1 ex.

24. *Sphaeroderma rubidum* (GRAEÜLLS, 1853)

Dobrynia [EV39], zarośla subserotermiczne, 10.06.2013, 1 ex.; 13.06.2013, 1 ex.; łąka, 13.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 16.06.2013, 1 ex.; grąd, 27.07.2015, 2 exx.

25. *Sphaeroderma testaceum* (FABRICIUS, 1775)

Libusza [EA10], 04.08.2009, 1 ex.; łąka, 28.07.2014, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla subserotermiczne, 28.07.2014, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródlęśna, 23.07.2010, 1 ex.

Bruchinae LATREILLE, 1802

26. *Bruchus atomarius* (LINNAEUS, 1760)

Bednarka [EV29], 08.08.2009, 1 ex., [EA20], grąd, 13.06.2013, 1 ex.; Blechnarka

[EV17], skraj lasu, 13.06.2011, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.; zarośla, 30.08.2012, 1 ex.; 30.04.2013, 1 ex.; 16.05.2013, 1 ex.; 10.06.2013, 1 ex.; łąka, 21.04.2014, 1 ex.; Nowy Żmigród [EV39], zarośla okrajkowe, 19.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 23.05.2011, 4 exx.; 13.06.2011, 1 ex.; 17.05.2013, 1 ex.; zarośla subkserotermiczne, 01.05.2014, 1 ex.

27. *Bruchus loti* PAYKULL, 1800

Bartne [EV29], łąka, 11.07.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 04.05.2014, 2 exx.

28. *Bruchus rufimanus* BOHEMAN, 1833

Libusza [EA10], pod korą dębu, 23.05.2013, 1 ex.; Lipinki [EA20], tereny antropogeniczne, 24.05.2014, 1 ex.

Cassidinae GYLLENHAL, 1813

29. *Cassida bergeali* BORDY, 1995

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 03.06.2015, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla subkserotermiczne, 04.06.2015, 1 ex.

Niedawno opisany, siostrzany gatunek dla *Cassida pannonica* SUFFRIAN, 1844 i *Cassida vibex* LINNAEUS, 1767. W Polsce znany z nielicznych stanowisk, po raz pierwszy wykazany przez BOROWCA i ŚWIĘTOJAŃSKĄ (1997). Z Beskidu Wschodniego podany po raz pierwszy dopiero niedawno z Pogórza Dynowskiego (TWARDY 2015). Gatunek wybitnie kserotermiczny, związany z ostrożeńcami *Cirsium* L. (BOROWIEC & ŚWIĘTOJAŃSKA 1997).

30. *Cassida denticollis* SUFFRIAN, 1844

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 12.05.2015, 1 ex.; zarośla subkserotermiczne, 13.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla, 03.05.2013, 1 ex.; 20.07.2013, 1 ex.; Lisów [EA21], łąka, 15.08.2014, 1 ex.

31. *Cassida flaveola* THUNBERG, 1794

Bednarka [EA20], grąd, 12.05.2015, 1 ex.; 16.05.2013, 1 ex.; Jaślika [EV57], zarośla okrajkowe, 06.06.2015, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.; 07.08.2013, 1 ex.; przesiewanie ściółki, 24.12.2014, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; zarośla, 17.05.2013, 1 ex.

32. *Cassida hemisphaerica* SCHALLER, 1783

Libusza [EA10], łąka, 30.09.2014, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.

33. *Cassida margaritacea* SCHALLER, 1783

Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.

34. *Cassida murraea* LINNAEUS, 1767

Lipinki [EA20], tereny antropogeniczne, 05.06.2015, 1 ex.; Wójtowa [EV20], zarośla okrajkowe, 16.05.2013, 2 exx.

35. *Cassida prasina* ILLIGER, 1798

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 03.06.2015, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.; zarośla subkserotermiczne, 24.05.2014, 1 ex.; 28.07.2014, 1 ex.; Nowy Żmigród [EV39], zarośla okrajkowe, 19.05.2013, 1 ex.

36. *Cassida sanguinolenta* O. F. MÜLLER, 1776

Libusza [EA10], łąka, 27.07.2015, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla subkserotermiczne, 24.05.2014, 2 exx.

37. *Cassida stigmatica* SUFFRIAN, 1844

Blechnarka [EV17], zarośla, 21.05.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 12.06.2013, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla subkserotermiczne, 24.05.2014, 2 exx.; 28.07.2014, 2 exx.; 04.06.2015, 1 ex.; Nowy Żmigród [EV39], zarośla okrajkowe, 19.05.2013, 4 exx.

38. *Cassida rubiginosa* O. F. MÜLLER, 1776

Bednarka [EA20], skraj grądu, 13.06.2013, 1 ex.; Blechnarka [EV17], zarośla, otrząsanie, 21.05.2014, 1 ex.; Jaśliśka [EV57], zarośla okrajkowe, 06.06.2015, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 15.05.2013, 2 exx.; 10.06.2013, 1 ex.; 30.09.2014, 1 ex.; 15.05.2013, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.; czyżnie, otrząsanie, 21.04.2014, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; zarośla, 21.05.2014, 2 exx.; 17.05.2013, 2 exx.

39. *Cassida vibex* (LINNAEUS, 1767)

Bednarka [EA20], ziołorośla, 23.07.2013, 1 ex. Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 03.06.2015, 2 exx.; 13.06.2013, 1 ex.; Jaśliśka [EV57], zarośla okrajkowe, 06.06.2015, 1 ex.; Libusza [EA10], 03.04.2010, 1 ex.; 2007, 1 ex.; zarośla, 15.05.2013, 2 exx.; 04.06.2015, 1 ex.; łąka, 15.05.2013, 1 ex.; 12.06.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; zarośla, 17.07.2010, 2 exx.

40. *Cassida viridis* LINNAEUS, 1758

Bartne [EV28], łąka śródleśna, 09.07.2013, 1 ex.; zarośla, 10.07.2013, 1 ex.; 11.07.2013, 1 ex.; Bednarka [EA20], grąd, 16.05.2013, 2 exx.; 27.08.2013, 1 ex.; 12.05.2015, 1 ex.; skraj grądu, 13.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], 2006, zarośla, 15.05.2013, 2 exx.; 04.06.2015, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 16.08.2010, 1 ex.; wilgotna łąka, 27.07.2010, 1 ex.; zarośla okrajkowe, 18.05.2013, 1 ex.; 04.05.2014, 1 ex.

41. *Cassida vittata* VILLERS, 1789

Libusza [EA10], łąka, 29.04.2013, 1 ex.

42. *Hispa atra* LINNAEUS, 1767

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 10.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 16.06.2013, 1 ex.; zarośla 12.06.2013, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla subkserotermiczne, 15.06.2013, 1 ex.; 26.06.2013, 1 ex.; 04.06.2015, 2 exx.

Chrysomelinae LATREILLE, 1802

43. *Chrysolina coeruleans* (L. G. SCRIBA, 1791)

Bartne [EV28], łąka, 09.07.2013, 2 exx.; buczyna, 09.07.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], 2006, 1 ex.; Mrukowa [EV39], zarośla, 13.06.2013, 2 exx.; Wójtowa [EV20], zarośla okrajkowe, 16.05.2013, 2 exx.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 05.08.2010, 1 ex.; 07.08.2010, 1 ex.

44. *Chrysolina cuprina* (DUFTSCHMID, 1825)

Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; 23.07.2010, 1 ex.; łąka, 20.08.2010, 1 ex.; 01.05.2014, 1 ex.; 02.05.2014, 1 ex.; wilgotna łąka, 13.06.2011, 1 ex.

45. *Chrysolina fastuosa* (SCOPOLI, 1763)

Bednarka [EV29], 2007, 1 ex. 04.08.2009, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.; łąka, 10.06.2013, 1 ex.; zarośla, 17.08.2012, 1 ex.; 15.05.2013, 2 exx.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 7.07.2010, 3 exx.; 23.07.2010, 1 ex.; zarośla, 17.05.2013, 1 ex.; 01.05.2013, 1 ex.; łąka, 20.08.2010, 1 ex.

46. *Chrysolina globipennis* (SUFFRIAN, 1851)

Bednarka [EV29], 2008, 1 ex. Blechnarka [EV17], ziołorośla, 24.07.2013, 1 ex.

47. *Chrysolina herbacea* (DUFTSHMID, 1825)

Bartne [EV28], łąka śródleśna, 09.08.2016, 3 exx.; Bednarka [EV29], 04.08.2009, 1 ex. Libusza [EA10], 2006, 1 ex.; 04.08.2009, 1 ex.; łąka, 10.06.2013, 2 exx.; Lipinki [EA20], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.; subkserotermy, 06.08.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; 16.08.2010, 1 ex.

48. *Chrysolina marcasitica* (GERMAR, 1824)

Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.

49. *Chrysolina oricalcia* (O. F. MÜLLER, 1776)

Libusza [EA10], 2004, 1 ex.; 04.06.2010, 1 ex.

50. *Chrysolina polita* (LINNAEUS, 1758)

Bartne [EV28], łąka śródleśna, 09.08.2016, 1 ex.; Bednarka [EA20], 2007, 1 ex.; grąd, 22.07.2013, 1 ex.; skraj grądu, 01.05.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], 04.08.2009, 1 ex.; Mrukowa [EV39], zarośla, 13.06.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 2 exx.; wilgotna łąka, 01.05.2014, 1 ex.

51. *Chrysolina rufa* (DUFTSCHMID, 1825)

Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 02.05.2014, 1 ex.; zarośla, 01.05.2014, 1 ex.; zarośla, 04.05.2014, 1 ex.

52. *Chrysolina staphylaea* (LINNAEUS, 1758)

Bednarka [EV29], 2007, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 30.09.2014, 1 ex.

53. *Chrysolina sturmi* (WESTHOFF, 1882)

Blechnarka [EV17], skraj lasu, 13.06.2011, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; 13.06.2011, 1 ex.

54. *Chrysolina varians* (SCHALLER, 1785)

Bednarka [EV29], 2008, 1 ex.; 06.08.2009, 2 exx.; Gładyszów [EV18], łąka, 14.06.2013, 1 ex.; Jaśliska [EV57], zarośla okrajkowe, 06.06.2015, 1 ex.; Krempna [EV38], zarośla subserotermiczne, 11.08.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], 2004, 1 ex.; zarośla, 03.05.2013, 1 ex.; 10.06.2013, 1 ex.; Lipinki [EA20], tereny antropogeniczne, 05.06.2015, 2 exx.; Lisów [EA21], łąka, 15.08.2014, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 20.08.2010, 1 ex.; 02.05.2010, 3 exx.; łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; 05.08.2010, 1 ex.; zarośla, 17.05.2013, 2 exx.; 30.04.2014, 1 ex.

55. *Chrysomela populi* LINNAEUS, 1758

Bednarka [EV29], 08.08.2009, 1 ex.; Dobrynia [EV29], zarośla subserotermiczne, 12.05.2015, 1 ex.; 03.06.2015, 1 ex., 16.05.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla, 03.05.2013, 1 ex.; zarośla okrajkowe, 15.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.

56. *Chrysomela saliceti* J. WEISE, 1884

Bednarka [EV29], 2008, 1 ex.

57. *Gastrophysa polygoni* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.

58. *Gastrophysa viridula* (DE GEER, 1775)

Bartne [EV28], zarośla, 10.07.2013, 1 ex.; pastwisko, 08.08.2016, 1 ex.; Bednarka [EA20], grąd, 16.05.2013, 1 ex.; skraj grądu, 13.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], 04.08.2009, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 2 exx.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 17.05.2013, 1 ex., 11.08.2011, 1 ex.

59. *Gonioctena viminalis* (LINNAEUS, 1758)

Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 2 exx.; buczyna, 17.05.2013, 1 ex.; zarośla, 17.05.2013, 3 exx.; zarośla okrajkowe, otrząsanie, 01.05.2014, 1 ex.; łąka, 02.05.2014, 1 ex.

60. *Leptinotarsa decemlineata* (SAY, 1824)

Libusza [EA10], 2006, 1 ex.; zarośla, 15.05.2013, 1 ex.

61. *Oreina cacaliae* (SCHRANK, 1785)

Libusza [EA10], 2004, 1 ex.

Gatunek rozszedzony w Europie, gdzie tworzy kilkanaście podgatunków (LÖBL & SMETANA 2010). W Polsce występuje podgatunek *Oreina cacaliae senecionis* SCHUMMEL, 1884, który zasięgiem ograniczony jest do obszarów górskich (BURAKOWSKI *et al.* 1990). Osobniki tego gatunku, latem i jesienią, są licznie spotykane na różnych gatunkach roślin z rodziny astrowatych (BURAKOWSKI *et al.* 1990).

62. *Phaedon armoraciae* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.

63. *Phaedon cochleariae* (FABRICIUS, 1792)

Bartne [EV28], zarośla, 11.07.2013, 2 exx.

64. *Phaedon laevigatus* (DUFTSCHMID, 1825)

Bednarka [EA20], grąd, 16.05.2013, 1 ex.

65. *Phratora vitellinae* (LINNAEUS, 1758)

Bednarka [EV29], 04.08.2009, 1 ex.; Libusza [EA10], 2007, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 23.05.2011, 1 ex.

66. *Plagiosterna aenea* (LINNAEUS, 1758)

Bednarka [EV29], 2007, 2 exx.

67. *Prasocuris marginella* (LINNAEUS, 1758)

Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 30.04.2014, 1 ex.

68. *Sclerphaedon carniolicus* (GERMAR, 1824)

Bartne [EV29], buczyna, 10.07.2013, 1 ex.; Blechnarka [EV17], olszynka karpacka, 21.05.2014, 2 exx.; Małastów [EV17], las, 14.06.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], buczyna, 17.05.2013, 1 ex.

Criocerinae LATREILLE, 1804

69. *Crioceris asparagi* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], 2006, 1 ex.

70. *Crioceris duodecimpunctata* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], 2006, 1 ex.

71. *Lema cyanella* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], łąka, 10.06.2013, 1 ex.

72. *Lilioceris lili* (SCOPOLI, 1763)

Libusza [EA10], grąd, otrząsanie, 19.04.2014, 1 ex.

73. *Lilioceris merdigera* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], 2006, 1 ex.

74. *Oulema gallaeciana* (HEYDEN, 1870)

Bednarka [EA20], grąd, 13.06.2014, 1 ex. Dobrynia [EV39], łąka, 13.06.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], ściółka, przesiewanie, 24.12.2013, 1 ex.; grąd, 30.07.2014, 1 ex.; 27.07.2015, 1 ex.; łąka, 29.04.2013, 1 ex.; 30.09.2014, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 2 exx.; zarośla, 04.06.2015, 1 ex.

75. *Oulema melanopus* (LINNAEUS, 1758)

Bednarka [EV29], skraj buczyny, 29.07.2014, 1 ex.; Jaśliska [EV57], zarośla okrajkowe, 06.06.2015, 1 ex.; Libusza [EA10], grąd, 27.07.2015, 1 ex.; zarośla, 17.08.2012, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 23.05.2011, 1 ex.

76. *Oulema duftschmidi* (REDTENBACHER, 1874)

Bednarka [EA20], grąd, 23.05.2014, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla, 30.04.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 28.07.2014, 1 ex.; grąd, 21.03.2014, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.

Cryptocephalinae GYLLENHAL, 1813

77. *Clytra quadripunctata* (LINNAEUS, 1758)

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 10.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], 2005, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 10.06.2011, 1 ex.

78. *Coptocephala rubicunda* (LAICHARTING, 1781)

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 22.07.2013 1 ex.; 29.07.2014, 3 exx.; Lipinki [EA20], czyżnie, 26.08.2013, 1 ex.; zarośla subkserotermiczne, 28.07.2014, 3 exx.; Lisów [EA21], łąka, 15.08.2014, 1 ex.

79. *Cryptocephalus aureolus* SUFFRIAN, 1847

Libusza [EA10], 2007, 1 ex.

80. *Cryptocephalus biguttatus* (SCOPOLI, 1763)

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 10.06.2013, 1 ex.

81. *Cryptocephalus bilineatus* (SCOPOLI, 1763)

Bednarka [EV29], skraj buczyny, 29.07.2014, 3 exx.; Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 22.07.2013, 1 ex.; łąka, 13.06.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 28.07.2014, 1 ex.

82. *Cryptocephalus bipunctatus* (LINNAEUS, 1758)

Lipinki [EA20], zarośla subkserotermiczne, 15.06.2013, 1 ex.; Nowy Żmigród [EV39], zarośla okrajkowe, 19.05.2013, 6 exx.

83. *Cryptocephalus decemmaculatus* (LINNAEUS, 1758)*

Libusza [EA10], 04.08.2009, 1 ex.

Gatunek występujący w północnej, środkowej i wschodniej części Europy, na wschodzie sięgający aż po Syberię. W Polsce pomimo iż prawdopodobnie występuje na terenie całego kraju nie jest jeszcze znany z niektórych krain (BURAKOWSKI *et al.* 1990). Na południu Polski rzadziej spotykany (WARCHAŁOWSKI 1971). Jest to pierwsze stwierdzenie tego gatunku na terenie Beskidu Wschodniego. Stonka ta uznawana jest za wilgociolubną, występuje na obrzeżach torfowisk, mokrych łąk i lasów. Postacie dojrzałe spotykane są przeważnie w czerwcu i lipcu, głównie na wierzbach (BURAKOWSKI *et al.* 1990).

84. *Cryptocephalus hypochaeridis* (LINNAEUS, 1758)

Dobrynia [EV39], łąka, 13.06.2014, 1 ex. Krempna [EV38], zarośla okrajkowe, 11.08.2014, 1 ex.

85. *Cryptocephalus moraei* (LINNAEUS, 1758)

Bartne [EV29], zarośla, 09.07.2013, 1 ex.; 11.07.2013, 1 ex.; łąka, 09.07.2013, 1 ex.; pastwisko, 09.08.2016, 1 ex.; Bednarka [EV29], skraj buczyny, 29.07.2014, 1 ex.; Blechnarka [EV17], łąka, 23.08.2010, 1 ex.; skraj lasu, 13.06.2011, 1 ex.; Libusza [EA10], łąka, 12.06.2014, 3 exx.; 28.07.2014, 1 ex.; zarośla, 15.05.2013, 1 ex.; 10.06.2014, 3 exx.; 12.06.2014, 1 ex.; Lipinki [EA20], czyżnie, 14.07.2014, 1 ex.; zarośla subkserotermiczne, 24.05.2014, 1 ex.; 28.07.2014, 2 exx.; Mrukowa [EV39], zarośla, 13.06.2013, 2 exx.; Nowy Żmigród [EV39], zarośla okrajkowe, 19.05.2013, 1 ex.; Ożenna [EV37], zarośla, 18.08.2014, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 23.07.2010, 1 ex.; 05.08.2010, 1 ex.

86. *Cryptocephalus ocellatus* DRAPIEZ, 1819

Libusza [EA10], zarośla, 23.06.2012, 1 ex.; skraj rzeki, 20.07.2013, 1 ex.

87. *Cryptocephalus octopunctatus* (SCOPOLI, 1763)*

Libusza [EA10], 2004, 1 ex.; zarośla, 15.05.2013, 2 exx.; Wola Dębowiecka [EA30], zadrzewienie, 18.05.2013 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 1 ex.; zarośla, 17.05.2013, 2 exx.

Gatunek rozmieszczony w południowej i środkowej części Europy, na wschód docierający do Syberii Zachodniej. W Polsce chrząszcz rzadko spotykany, dotychczas podawany tylko z Pojezierza Pomorskiego, Niziny Mazowieckiej, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Śląska Dolnego i Śląska Górnego (BURAKOWSKI *et al.* 1990). Przez KUBISZA *et al.* (1998) umieszczony na czerwonej liście Górnego Śląska. Nowy dla Beskidu Wschodniego. Chrząszcz ten związany jest z nasłonecznionymi siedliskami, gdzie odżywia się liśćmi różnych gatunków drzew i krzewów, m.in. wierzb, leszczyn i głogów (WARCHAŁOWSKI 1971).

88. *Cryptocephalus pusillus* FABRICIUS, 1777

Blechnarka [EV17], zarośla, 11.08.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], nieużytki, 30.07.2014, 1 ex.

89. *Cryptocephalus quinquepunctatus* SCOPOLI, 1763

Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 17.05.2013, 1 ex.

90. *Cryptocephalus sericeus* (LINNAEUS, 1758)

Libusza [EA10], zarośla, 15.05.2013, 2 exx.; łąka, 10.06.2013, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla subkserotermiczne, 28.07.2014, 1 ex.; Mrukowa [EV39], zarośla, 13.06.2013, 2 exx.; Wysowa-Zdrój [EV17], wilgotna łąka, 13.06.2011, 1 ex.

91. *Cryptocephalus sexpunctatus* (LINNAEUS, 1758)

Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 17.05.2013, 1 ex.

92. *Cryptocephalus vittatus* (FABRICIUS 1775)

Bednarka [EV29], skraj buczyny, 29.07.2014, 1 ex.; Dobrynia [EV39], łąka,

13.06.2014, 2 exx.; zarośla subkserotermiczne, 13.06.2014, 1 ex.; Lipinki [EA20], zarośla subkserotermiczne, 28.07.2014, 1 ex.; Mrukowa [EV39], łąka, 13.06.2014, 1 ex.

93. *Labidostomis longimana* LINNAEUS, 1761

Bednarka [EV29], skraj buczyny, 29.07.2014, 2 exx.; Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 10.06.2014, 1 ex.; łąka, 13.06.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla, 08.05.2012, 1 ex.; 03.08.2012, 1 ex.; 12.06.2014, 2 exx.; 28.07.2014, 1 ex.; łąka, 12.06.2014, 2 exx.; 12.08.2014, 1 ex.

94. *Labidostomis tridentata* (LINNAEUS, 1758)

Dobrynia [EV39], subkserotermy, 03.06.2015, 1 ex.

95. *Pachybrachis sinuatus* (MULSANT et REY, 1857)

Libusza [EA10], 2008, 1 ex.; 07.08.2009, 1 ex.; zarośla, 20.07.2013, 1 ex.; 23.06.2012, 1 ex.; 08.08.2013, 1 ex.; skraj rzeki, 20.07.2013, 1 ex.

96. *Smaragdina salicina* (LAICHARTING, 1781)

Bednarka [EA20], grąd, 23.05.2014, 1 ex.; Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 03.06.2015, 2 exx.; Jaślicka [EV57], zarośla okrajkowe, 06.06.2015, 1 ex.; Krempna [EV38], zarośla okrajkowe, 11.08.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], 04.06.2010, 1 ex.; łąka; 15.05.2013, 3 exx.; 10.06.2013, 2 exx.; otrząsanie-zarośla, 20.05.2014, 2 exx.; Lipinki [EA20], zarośla okrajkowe, 04.06.2015, 3 exx.; Mrukowa [EV39], zarośla, 13.06.2013, 1 ex.; Nowy Żmigród [EV39], zarośla okrajkowe, 19.05.2013, 1 ex.; Wójtowa [EV20], zarośla okrajkowe, 16.05.2013, 1 ex.

Donaciinae KIRBY, 1837

97. *Donacia bicolora* ZSCHACH, 1788

Libusza [EA10], 2008, 1 ex.

98. *Plateumaris consimilis* (SCHRANK VON PAULA, 1781)

Bednarka [EA20], 2004, 1 ex.; skraj grądu, 13.06.2013, 1 ex.; grąd, 16.05.2013, 3 exx.; Gładyszów [EV18], łąka, 14.06.2013, 3 exx.; Libusza [EA10], zarośla, 15.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2010, 2 exx.; łąka, 01.05.2014, 1 ex.; zarośla, 17.05.2013, 2 exx.; 23.05.2011, 1 ex.; wilgotna łąka, 01.05.2014, 1 ex.

Eumolpinae HOPE, 1840

99. *Bromius obscurus* (LINNAEUS, 1758)

Dobrynia [EV39], zarośla subkserotermiczne, 22.07.2013, 2 exx.

Galerucinae LATREILLE, 1802

100. *Agelastica alni* (LINNAEUS, 1758)

Bednarka [EA20], grąd, 16.05.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], 2007, 1 ex.; zarośla

nadrzeczne, 29.04.2013, 3 exx.; zarośla, 12.06.2013, 1 ex.; zadrzewienie, przesiewanie, 02.03.2014, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.; las, przesiewanie ściółki, 24.12.2014, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 23.05.2011, 1 ex.; 01.05.2014, 1 ex.; wilgotna łąka, 01.05.2014, 1 ex.; zarośla nadrzeczne, 20.04.2014, 1 ex.

101. *Diabrotica virgifera* LE CONTE, 1868

Krempna [EV38], zarośla okrajkowe, 11.08.2014, 1 ex.; Libusza [EA10], światło, 08.08.2013, 1 ex.

Gatunek inwazyjny, jego pierwotny zasięg występowania prawdopodobnie obejmował Amerykę Środkową i Meksyk (TOEFER *et al.* 2005). Zawleczony do Europy w 1992 roku, w Polsce po raz pierwszy stwierdzony w 2005 roku w województwie podkarpackim (SAHAJDAK *et al.* 2006). Jest to jeden z najgroźniejszych szkodników kukurydzy na świecie.

102. *Galeruca calmariensis* (LINNAEUS, 1767)

Bednarka [EA20], skraj grądu, 13.06.2013, 1 ex.; Ożenna [EV37], zarośla, 18.08.2014, 1 ex.

103. *Galeruca laticollis* C. R. SAHLBERG, 1837

Wysowa-Zdrój [EV17], wilgotna łąka, 13.06.2011, 1 ex.; łąka śródleśna, 23.07.2010, 1 ex.

104. *Galeruca lineola* (FABRICIUS, 1781)

Libusza [EA10], zarośla nadrzeczne, 29.04.2013, 1 ex.

105. *Galeruca tanacetii* (LINNAEUS, 1758)

Bartne [EV28], łąka, 09.07.2013, 2 exx. Libusza [EA10], 2004, 1 ex.; zarośla, 12.06.2013, 1 ex.; łąka, 10.06.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka śródleśna, 07.07.2011, 1 ex.; zarośla, 03.08.2011, 1 ex.

106. *Galeruca tenella* (JOANNIS, 1865)

Bednarka [EA20], skraj grądu, 13.06.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], zarośla, 30.04.2013, 2 exx.; Nowy Żmigród [EV39], zarośla okrajkowe, 19.05.2013, 1 ex.; Rozdziele [EV19], zarośla, 01.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 30.04.2014, 2 exx.; 02.05.2014, 1 ex.; ziołorośla, 01.05.2014, 2 exx.; wilgotna łąka, 30.04.2014, 6 exx.; 01.05.2014, 1 ex.; buczyna, 03.05.2013, 1 ex.

107. *Lochmaea capreae* (LINNAEUS, 1758)

Dobrynia [EA39], zarośla subkserotermiczne, 16.05.2013, 1 ex.; Wola Dębowiecka [EA30], zadrzewienie, 18.05.2013, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], zarośla, 01.05.2014, 1 ex.; 17.05.2013, 1 ex.

108. *Lochmaea crataegi* (FORSTER, 1771)

Blechnarka [EV17], otrząsanie, 21.05.2014, 1 ex.

109. *Luperus longicornis* (FABRICIUS, 1781)

Dobrynia [EV39], łąka, 13.06.2014, 1 ex.; zarośla subkserotermiczne, 21.05.2014, 1 ex.

110. *Luperus viridipennis* (GERMAR, 1824)*

Libusza [EA10], 2008, 1 ex.

Gatunek górski, obejmujący zasięgiem Alpy, Sudety, Karpaty, góry Półwyspu Bałkańskiego i Kaukazu. W Polsce znany jest z nielicznych stanowisk w południowej części kraju, gdzie ograniczony jest głównie do obszarów górskich (BURAKOWSKI *et al.* 1991). Gatunek ten nie był dotychczas podawany z Beskidu Wschodniego. Jako rośliny żywicielskie tego gatunku podawane są olsze (BURAKOWSKI *et al.* 1991).

111. *Pyrrhalta viburni* (PAYKULL, 1799)

Bednarka [EA20], grąd, 27.08.2013, 1 ex.; Libusza [EA10], 08.08.2009, 1 ex.; łąka, 21.03.2014, 1 ex.; Wysowa-Zdrój [EV17], łąka, 20.08.2010, 1 ex.

Lamprosomatinae LACORDAIRE, 1848

112. *Oomorphus concolor* (STURM, 1807)

Libusza [EA10], grąd, 30.07.2014, 1 ex.; nieużytki, 30.07.2014, 1 ex.; Bednarka [EA20], grąd 23.05.2014, 1 ex.

PODSUMOWANIE I DYSKUSJA

Pośród obszarów górskich kraina Beskidu Wschodniego jest jedną z najbardziej różnorodnych w gatunki stonkowatych (KNUTELSKI & TYKARSKI 2010). Stosunkowo dobry stan poznania składu gatunkowego między innymi tej grupy chrząszczy w tym regionie Polski zawdzięcza się przede wszystkim TRELLI (np. 1930), który prowadził intensywne badania w rejonie Przemyśla na początku XX wieku. Jednakże bardzo często wiedza o rozmieszczeniu gatunków w tej krainie zoogeograficznej ogranicza się tylko i wyłącznie właśnie do okolic Przemyśla (BURAKOWSKI *et al.* 1990, 1991). Zwłaszcza obszar Beskidu Niskiego zdaje się być swego rodzaju białą plamą. Ponadto współcześnie, prócz pojedynczych doniesień (np. SZCZEPAŃSKI *et al.* 2015a, TWARDY 2015), praktycznie brak prac poświęconych Chrysomelidae.

Niniejsze badania, podczas których odnotowano 112 gatunków należących do wszystkich 10 podrodziny Chrysomelidae występujących w Polsce, znacznie uzupełniają wiedzę o faunie Beskidu Niskiego i sąsiadujących z nim Pogórzy. Ze względu na to, iż rejon ten jest swego rodzaju strefą przejściową pomiędzy obszarami nizinnymi i górkami, spośród stwierdzonych tu gatunków można odnaleźć przedstawicieli należących do obu tych elementów. Ponadto, w krajobrazie wyróżnić można tu zarówno siedliska wilgotne jak i zbliżone do kserotermicznych. Z uwagi na stosunkowo duży udział nasłonecznionych stoków, porośniętych między innymi ciepłymi zbiorowiskami łąkowymi i murawowymi, dobre warunki bytowania mają tu gatunki kserotermiczne. Z tego względu wyróżnić tu można np. takie gatunki jak *Cassida panzeri* (SZCZEPAŃSKI *et al.* 2015a), *Cassida bergeali*, czy *Coptocephala rubicunda*. Duży udział owadów związanych z tym typem środowiska był również obserwowany przez autorów w innych rodzinach chrząszczy (np. SZCZEPAŃSKI *et al.* 2015c).

Tego typu opracowania faunistyczne są niezbędne do śledzenia zachodzących procesów i przemian, zarówno tych dynamicznych, jak antropogeniczne przekształcenia środowiska, jak i długoterminowych, związanych ze zmianami klimatu. Między innymi dlatego wydaje się, iż dalsze badania nad entomofauną Beskidu Niskiego i okolic są potrzebne, szczególnie ze względu na możliwość wnikania gatunków o południowym typie zasięgu, w związku ze zwiększającą się średnią temperaturą w ostatnich latach.

PODZIĘKOWANIA

Autorzy składają podziękowania Panu prof. dr. hab. Lechowi Borowcowi (Katedra Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej U. Wr.) za pomoc w oznaczeniu części osobników z rodzaju *Cassida*.

PIŚMIENNICTWO

- BASELGA A., NOVOA F. 2005. The Western Palaearctic Neocrepidodera (Coleoptera: Chrysomelidae) of the *N. impressa* and *N. ferruginea* Species Groups. *Annals of the Entomological Society of America* 98(6): 896–907.
- BOROWIEC L. 1988. *Altica britteni* (SHARP, 1914) i *Asioestia brevicollis* (DANIEL, 1904) (Col., Chrysomelidae, Alticinae), dwa nowe gatunki susówek dla fauny Polski. *Przegląd Zoologiczny* 32: 217–219.
- BOROWIEC L., ŚCIBOR R., KUBISZ D. 2011. Critical check-list of the Polish Chrysomeloidea, excluding Cerambycidae (Coleoptera: Phytophaga). *Genus* 22(4): 579–608.
- BOROWIEC L., ŚWIĘTOJAŃSKA J. 1997. *Cassida leucanthemi* BORDY, 1995 i *C. bergeali* BORDY, 1995 (Coleoptera: Chrysomelidae: Cassidinae), nowe dla fauny Polski. *Wiadomości Entomologiczne* 15: 237–240.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1973. Chrzążcze Coleoptera. Biegaczowate – Carabidae, cz. 1. *Katalog fauny Polski* 23(2): 1–232.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Chrzążcze – Coleoptera, stonkowate – Chrysomelidae, cz. 1. *Katalog Fauny Polski* 23(16): 1–279.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1991. Chrzążcze – Coleoptera, stonkowate – Chrysomelidae, cz. 2. *Katalog Fauny Polski* 23(17): 1–227.
- ČIŽEK P., DOGUET S. 2008. Klíč kurčovní dřepčků (Chrysomelidae: Alticinae) České a Slovenské republiky. *Městské muzeum Nové město nad Metují*: 234 pp.
- DOGUET S. 1994. Coleopteres Chrysomelidae. vol. 2, Alticinae. Faune de France 80. Federation Francaise des Societes de Sciences Naturelles, Paris, France: 694 pp.
- GRUEV B., DÖBERL M. 2005. General distribution of the flea beetles in the Palaearctic subregion (Coleoptera, Chrysomelidae: Alticinae): supplement. Sofia, Bulgaria, Pensoft: 239 pp.
- KARPIŃSKI L., TASZAKOWSKI A., SZCZEPAŃSKI W.T. 2015. New data on the occurrence of longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) in the Eastern Beskid Mountains. *Fragmenta Faunistica* 58(1): 7–16.
- KASZYCA N., TASZAKOWSKI A. 2017. Materiały do znajomości chrząszczy z nadrodziny Scarabaeoidea Beskidu Wschodniego. *Acta entomologica silesiana* 25 (online 013): 1–7.
- KNUTELSKI S., TYKARSKI P. 2010. Chrzążcze obszarów górskich Polski (Insecta: Coleoptera). *Wiadomości entomologiczne* 29(Supl.): 39–52.
- KONDRACKI J. 2013. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa: 440 pp.
- KUBISZ D., KUŠKA A., PAWŁOWSKI J. 1998. Czerwona lista chrząszczy (Coleoptera) Górnego Śląska. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, *Raporty i Opinie* 3: 8–68.
- LÖEBL I., SMETANA, A. 2010. Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 6. Chrysomeloidea. Apollo Books, Stenstrup: 924 pp.
- MAZUR M. 2001. Ryjkowce kserotermiczne Polski (Curculionioidea: Nemonychidae, Attelabidae, Apionidae, Curculionidae). Studium zoogeograficzne. *Monografie Fauny Polski* 22: 1–378.
- SAHAJDAK A., BEREŠ P., UZNAŃSKA B., KONEFAL T. 2006. Zachodnia kukurydziana stonka korzeniowa – nowe zagrożenie dla upraw kukurydzy w Polsce. *Prog. Plant Protection/Post. Ochrona Roślin* 46(1): 256–261.
- SCHMITT M., RÖNN T. 2011. Types of geographical distribution of leaf beetles (Chrysomelidae) in Central Europe, In: JOLIVET P., SANTIAGO-BLAY J., SCHMITT M. (Eds.), *Research on Chrysomelidae 3. ZooKeys* 157: 131–158. doi:10.3897/zookeys.157.1798
- ŚCIBOR R. 2010. Stonkowate (Coleoptera: Chrysomelidae) nowe dla Podlasia. Cz. II. *Wiadomości entomologiczne* 29(3): 181–191.
- SZCZEPAŃSKI W.T., TASZAKOWSKI A., KARPIŃSKI L. 2015a. Nowe stanowiska *Cassida panzeri* WEISE, 1907 (Coleoptera: Chrysomelidae) w południowej Polsce. *Acta entomologica silesiana* 23: 227.
- SZCZEPAŃSKI W.T., TASZAKOWSKI A., KARPIŃSKI L., TOMECKA M. 2015b. Materiały do znajomości omomiłkowatych, karmazynkowatych i świetlikowatych (Coleoptera: Elateroidea: Cantharidae, Lycidae, Lampyridae) Beskidu Wschodniego. *Acta entomologica silesiana* 23: 7–13.
- SZCZEPAŃSKI W.T., TASZAKOWSKI A., KARPIŃSKI L., KUBUSIAK A. 2015c. New data on the distribution of ladybird beetles (Coleoptera: Coccinellidae) of the Eastern Beskid Mts. *Nature Journal* (Opole Scientific Society) 48: 24–33.
- SZCZEPAŃSKI W.T., TASZAKOWSKI A., KARPIŃSKI L. 2015d. Nowe stanowiska bogatkowatych (Buprestidae) w Beskidzie Wschodnim. *Acta entomologica silesiana* 23: 205–208.

- SZCZEPAŃSKI W.T., TASZAKOWSKI A., KARPIŃSKI L., KASZYCA N. 2016. Nowe stanowiska sprężykowatych (Coleoptera: Elateridae) w Beskidzie Wschodnim. *Acta entomologica silesiana* 24 (online 001): 1–9.
- TASZAKOWSKI A. 2012. Występowanie *Eysarcoris ventralis* (WESTWOOD, 1837) (Hemiptera: Pentatomidae) w Polsce. *Acta entomologica silesiana* 20: 33–55.
- TASZAKOWSKI A., KASZYCA N., MAZUR M.A. 2017. Materiały do znajomości ryjkowców (Coleoptera: Curculionoidea) Beskidu Wschodniego. *Acta entomologica silesiana* 25 (online 006): 1–18.
- TASZAKOWSKI A., KOLAK G. 2015. Drugie stwierdzenie *Oxycarenus pallens* (HERRICH-SCHAEFFER, 1850) (Hemiptera: Heteroptera: Oxycarenidae) na terenie Polski. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* 9: 7–8.
- TOEPFER S., ZHANG F., KISS J., KUHLMANN U. 2005. The invasion of the western corn rootworm, *Diabrotica virgifera virgifera*, in Europe and potential for classical biological control, p. 19–28, In: 2nd International Symposium on Biological Control of Arthropods. Davos, Switzerland, 12–16 September 2005: 734 pp.
- TRELLA T. 1930. Wykaz chrząszczów okolic Przemyśla. Uzupełnienia do dotychczasowych wykazów oraz rodzina Chrysomelidae. *Polskie Pismo Entomologiczne* 9: 186–200.
- TWARDY D. 2015. Nowe stanowiska gatunków z rodzaju *Cassida* (Coleoptera: Chrysomelidae) w Beskidzie Wschodnim. *Wiadomości entomologiczne* 34(3): 73.
- WARCHAŁOWSKI A. 1971. Stonkowate – Chrysomelidae. Część ogólna i podrodziny: Donaciinae, Orsodacninae, Criocerinae, Clytrinae, Cryptocephalinae, Lamprosomatinae i Eumolpinae. *Klucze do oznaczania owadów Polski* 19(94a): 1–114.
- WARCHAŁOWSKI A. 1973. Stonkowate – Chrysomelidae. Podrodziny: Chrysomelinae i Galerucinae. *Klucze do oznaczania owadów Polski* 19(94b): 1–98.
- WARCHAŁOWSKI A. 1978. Stonkowate – Chrysomelidae. Podrodziny: Halticinae, Hispinae i Cassidinae. *Klucze do oznaczania owadów Polski* 19(94c): 1–158.
- WARCHAŁOWSKI A. 1985. Chrysomelidae. Stonkowate (Insecta: Coleoptera). Cz. I (część ogólna oraz podrodziny: Donaciinae, Orsodacninae, Synetinae, Zeugophorinae i Criocerinae). *Fauna Polski* 10. PWN, Warszawa: 273 pp.
- WĄSOWSKA M. 2004. Stonkowate (Chrysomelidae). In: BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (Eds.), *Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków*. T. I. MiZ PAN, Warszawa: 53–55.

SUMMARY

Materials to the knowledge of leaf beetle (Coleoptera: Chrysomelidae) of the Eastern Beskid Mountains

The paper presents new data about distribution of the family Chrysomelidae in the Eastern Beskid Mountains in the south-eastern Poland. The material is based on observations obtained between 2004–2016 in the area of southwestern part of Eastern Beskid Mountains. The list of 112 species of leaf beetles classified into 10 families is presented, including those rarely collected in Poland such as *Altica helianthemis*, *Cassida bergealis* and *Oreina cacaliae*. Four species are recorded for the first time in this zoogeographical region: *Neocrepidodera brevicollis*, *Cryptocephalus decemmaculatus*, *Cryptocephalus octopunctatus*, and *Luperus viridipennis*.

Accepted: 20 November 2017; published: 24 November 2017

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>